

**Національна комісія з цінних паперів та
фондового ринку України**

Копія:

Фонд державного майна України

Антимонопольний комітет України

Вих. № 032-02/08

Від 02 серпня 2018р.

Професійна асоціація корпоративного управління (далі – ПАКУ) уважно розглянула проект рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку (далі – Комісія) «Порядку ведення реєстру оцінювачів, які можуть проводити незалежну оцінку у випадках, встановлених законодавством про цінні папери та акціонерні товариства» (<https://www.nssmc.gov.ua/projects-of-regular/pro-zatverdzhennya-poryadku-vedennya-restru-otsnyuvatchv/>, далі – проект рішення) та **пропонує повністю змінити концепцію формування реєстру оцінювачів**, які можуть проводити незалежну оцінку у випадках, встановлених законодавством про цінні папери та акціонерні товариства, з огляду на наступне:

Проектом рішення пропонується встановити вимогу щодо наявності у штатному складі заявника не менш ніж 3 (трьох) оцінювачів, при цьому хоча б один із оцінювачів заявника повинен мати чинний сертифікат, виданий однією із міжнародних організацій (ACCA/CFA) та обов'язково бути залученим до проведення оціночної діяльності за зазначеним напрямом.

Згідно з офіційними даними (акт перевірки Фонду державного майна України Державною регуляторною службою України), станом на 24.07.2017 року в Україні було зареєстровано 2926 чинних сертифікатів оціночної діяльності, тобто саме така кількість суб'єктів господарювання (юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців) мала право проводити практичну діяльність з оцінки майна в різних напрямках (у відповідності до зазначених в сертифікатах спеціалізацій з оцінки).

За оцінками фахівців оціночної діяльності, із загальної кількості діючих сертифікатів, не більше 25% суб'єктів оціночної діяльності мають сертифікати з напрямом 2 «Оцінка цілісних майнових комплексів, паїв, цінних паперів, майнових прав та нематеріальних активів, у тому числі прав на об'єкти

інтелектуальної власності» (спеціалізації 2.1 «Оцінка цілісних майнових комплексів, паїв, цінних паперів, майнових прав та нематеріальних активів (крім прав на об'єкти інтелектуальної власності)», 2.2 «Оцінка прав на об'єкти інтелектуальної власності»).

Переважає більшість суб'єктів оціночної діяльності, що володіють діючими сертифікатами за напрямом 2 «Оцінка цілісних майнових комплексів, паїв, цінних паперів, майнових прав та нематеріальних активів, у тому числі прав на об'єкти інтелектуальної власності», не відповідають вимозі «наявність у штатному складі заявника не менш ніж 3 (трьох) оцінювачів, які здійснюють практичну оціночну діяльність на постійній основі та мають кваліфікаційне свідоцтво оцінювача за напрямом 2...» (результат вибіркового опитування суб'єктів оціночної діяльності з сертифікатом за напрямом 2 показав, що цьому критерію, станом на сьогодні відповідає лише кожен 10-й з опитаних).

Таким чином, можемо припустити, що з загальної кількості суб'єктів оціночної діяльності, які мають право здійснювати оцінку, лише за цими двома критеріями до реєстру, який вестиме Комісія, може бути допущено 75 (це середні/великі компанії, що працюють на оціночному ринку).

Публічні дані, стосовно оцінювачів, які мають чинні сертифікати АССА/СФА відсутні в цілому, відповідно, неможливо спрогнозувати, яка кількість діючих суб'єктів оціночної діяльності має в своєму складі відповідних спеціалістів (та й чи взагалі має хоч хтось).

Цілком очевидно, що пересічна оціночна компанія (суб'єкт оціночної діяльності), станом на момент появи кваліфікаційної вимоги про наявність серед оцінювачів, працюючих в її складі, сертифікованих спеціалістів АССА/СФА, не мала потреби в подібній сертифікації своїх працівників (жоден нормативно-правовий документ цього не вимагав).

Очевидно, що подібна сертифікація може бути наявна лише у компаній, що надають послуги не тільки з оцінки, але й працюють одночасно в галузі аудиту, податкового та бухгалтерського консультування, інвестиційного менеджменту і т.п.

З аналізу державних закупівель в системі ПРОЗОРО, сертифікованих спеціалістів АССА мають в своєму складі лише компанії, що являються частиною міжнародних консалтингових груп (Бейкер Тіллі, Делойт енд Туш, Прайсвотерхаускоперс, КПМГ, Крестон, Нексія і т.д.).

Очевидно, що різке зменшення кількості суб'єктів оціночної діяльності, які матимуть законну можливість проводити оцінку вартості акцій у випадках, встановлених законодавством про цінні папери та акціонерні товариства (нагадаємо, що це не тільки випадки обов'язкового продажу акцій на вимогу власників домінуючого пакету акцій, але й зміна розміру статутного капіталу акціонерного товариства, випадки обов'язкового викупу акцій, тощо), призведе до різкого зростання вартості таких послуг та, взагалі, неможливості отримати такі послуги (наприклад, протягом лютого-березня під час підготовки до проведення річних загальних зборів).

Крім цього, проект рішення пропонує встановити вимогу щодо обов'язкового рецензування звітів експертною радою саморегульованої організації оцінювачів, що також неминуче призведе до зростання вартості самої послуги (вартість послуг з рецензування, звичайно, буде перекладена на замовника оцінки) та поставить в дискримінаційні умови оцінювачів, які не входять до складу жодної саморегульованої організації оцінювачів.

Враховуючи викладене, **ПАКУ вважає, що встановлення дозвільного принципу формування реєстру оцінювачів**, які можуть проводити незалежну оцінку у випадках, встановлених законодавством про цінні папери та акціонерні товариства, з використанням дискримінаційних критеріїв матиме наслідком суттєве зростання витрат на здійснення акціонерними товариствами корпоративних процедур, що в свою чергу ускладнить їх нормальну господарську діяльність, можливість отримання інвестицій, призведе до порушень прав міноритарних акціонерів тощо.

Натомість, ПАКУ пропонує відмовитись від дозвільного принципу формування реєстру оцінювачів та сформуванати і вести його за наступними принципами:

1) Автоматично включити до реєстру оцінювачів, які можуть проводити незалежну оцінку у випадках, встановлених законодавством про цінні папери та акціонерні товариства, всіх суб'єктів оціночної діяльності, які мають право проводити практичну діяльність з оцінки майна за напрямом 2 «Оцінка цілісних майнових комплексів, паїв, цінних паперів, майнових прав та нематеріальних активів, у тому числі прав на об'єкти інтелектуальної власності».

2) Виключати з реєстру суб'єктів оціночної діяльності, які допустили порушення стандартів оцінки майна або інші порушення (з чітко визначеним їх переліком), що призвели до порушень прав акціонерів та/або інвесторів, тощо.

З повагою

Голова Правління ПАКУ

О. Окунев